

รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา

โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

The Model of Community Participation in School Management

Utilizing Sufficiency Economy Philosophy

ประยงค์ แก่นลา¹ อภิลิทธิ์ บุญยา² สุวิจักขณ์ มั่นสารนียธรรม² วศิน สอนโพธิ์²

พรหมินทร์ ศรีหมีน² พจน์ เจริญสันเทียะ² สุคนธ์ แผงศรีสาร³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ค้นหาแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) รูปแบบที่ค้นพบนี้สามารถพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณลักษณะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ที่โรงเรียนบ้านคุ้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 1 มีการเก็บข้อมูลด้วยการสังเกต แบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม จากผู้ร่วมวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ผู้บริหารต้องแสวงหาการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ได้แก่ ครูและบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อมาร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมติดตามและประเมินผลในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณลักษณะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ท่วง 2 เงื่อนไข โดยการใช้กระบวนการ PDCA ปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งผู้บริหารยึดหลักการมีส่วนร่วมในการบริหาร มีการกำกับ ติดตาม ดูแล สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง ครู บุคลากร และนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมทั้งในโรงเรียน ที่บ้าน ชุมชน และฝึกฝนตนเองจากกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ผู้ปกครองและชุมชน คอยช่วยเหลือกิจการของโรงเรียน เช่น ให้ความรู้ คอยสอดส่อง ดูแล และส่งเสริมครู นักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรม โดยโรงเรียนมีหลักสูตรที่ยืดหยุ่น 2) สามารถนำกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการกับทุกกลุ่มสาระ จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตจริงมีการติดตามและประเมินผลร่วมกันในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มีการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการปฏิบัติกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพต่อการพัฒนานักเรียน มีการประเมินผลก่อนและหลังปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ทำให้ได้รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีผลการพัฒนาคุณภาพนักเรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผลจากการทดลองใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมไปพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทำให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากร ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน เกิดการพัฒนาความรู้ ความคิด มีความตระหนักต่อความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตน โดยเฉพาะนักเรียน มีการเปลี่ยนความคิด เปลี่ยนพฤติกรรมเป็นคนมีเหตุผล รู้จักไตร่ตรองใคร่ครวญ มีความขยัน อดทน ประหยัด รับผิดชอบต่อการเรียนมากขึ้น

¹ ข้าราชการบำนาญ suvijuk2564@gmail.com

² ข้าราชการบำนาญ

³ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

เมื่อเปรียบเทียบกับระหว่าง ก่อนและหลังดำเนินการพัฒนา มีการพัฒนา “คน” ให้เข้าใจในความพอเพียง มีปัญหา
กล่าวหาญ ยืนหยัดในการ “พึ่งตนเองอย่างพอเพียง” ปฏิบัติกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยมีผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมรับผิดชอบ เอา
ใจใส่ดูแล มีการติดตามผล ประเมินผลและเฝ้าระวังอยู่ตลอดเวลา จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของชุมชน

Abstract

The purpose of this research was to investigate community participation through a school management model based in the sufficiency economic philosophy. This model can develop the quality of students and through the sufficiency economy philosophy. Participatory Action Research was the principal method utilized to pursue this study. The methods of data collection are as follows : participatory observation, in-depth interview and group discussion at Ban Kum School, the Office of Yasothon’s Educational Region 1) The research results revealed that the most efficient method is to seek for the cooperation of stakeholders (teachers, staff, students, parents and community). This structure actively engages stakeholders to brainstorm, plan, operate and monitor the quality of student development based on the sufficiency economy philosophy (sufficiency economy model) which operates under the PDCA cycle. The roles and responsibilities of stakeholders in this model is that the school principles should emphasize participatory management, monitoring and encourage their staff in the process. Teachers and staff have the main duty to translate the vision into reality both in the school and community, and to motivate the students through continuous practice. Parents and community should be involved in school activities, for instance, sharing knowledge and supporting various programs. Through a flexible curriculum sufficiency economy activities can be integrated into all course work. The instructional model is based on real life as well as a strong monitoring and evaluation process. Improving the student activities through pre – post evaluations strengthens community participation in the development of school management models and achieves these goals through a higher quality of student educational development. In reference to the test of this participation model, the stakeholders developed their knowledge by recognizing their responsibility to students and the success of the school. When compared with the students’ previous behavior, the test showed their ability to change their minds and behavior through the acquisition of logic, discretion, diligence and greater responsibility in their learning. This applied model builds insight into self - sufficiency, courage, and self - reliance. The activities which were practiced in this exercise supported the monitoring and evaluation process which can bring about sustainable development

Keywords: Community Participation

ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

ในสภาวะการณ์ปัจจุบัน การพัฒนาประเทศยังขาดดุลยภาพเพราะเป็นไปในลักษณะแยกส่วน ไม่มีความเชื่อมโยงและบูรณาการระหว่างเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม สุขภาพ ชีวิตจิตใจ คุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมเข้าด้วยกัน ความไม่สมดุลดังกล่าวจึงก่อให้เกิดความไม่มั่นคง ยั่งยืน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง โดยเฉพาะคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นรากเหง้าที่ค้ำจุนชาติ ค้ำจุนสังคมไทย กำลังถูกทำลายลงไปทีละน้อย ๆ สาเหตุสืบเนื่องมาจากการพัฒนาประเทศ มุ่งพัฒนาด้านเศรษฐกิจทุนนิยมและมุ่งเน้นพัฒนาด้านความรู้เพื่อการแข่งขันและยกระดับคุณภาพตามการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์เป็นสำคัญ เน้นการเพิ่มรายได้ประชาชาติ (GDP : Gross Domestic Product) ของประเทศมากกว่ามุ่งเน้นการสร้างรายได้ประชาชาติด้านความสุข (GDH : Gross Domestic Happiness) จึงทำทุกวิถีทางที่จะหาเงิน เร่งการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ พัฒนาอุตสาหกรรม พัฒนาการเกษตรและการส่งเสริมการลงทุนเพื่อการส่งออก และปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้ประเทศมีความเจริญทัดเทียมกับประเทศแถบตะวันตก โดยขาดความรอบคอบ ขาดความระมัดระวัง ไม่ได้สร้างภูมิคุ้มกันให้กับประชาชน จึงทำให้คนไทยรับเอาค่านิยมและวัฒนธรรมตะวันตกที่ไหลทะลักเข้ามาอย่างรวดเร็ว ผนวกกับความเจริญ ก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสารสนเทศ จึงส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ เกิดความไม่สมดุลระหว่างวัตถุกับด้านจิตใจของประชาชน ที่ขาดความรู้ ความเข้าใจในแก่นแท้ของความจริงในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองจนมีผลต่อการพัฒนาประเทศโดยรวม แม้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาจัดการกระบวนการเรียนการสอนเพื่อปลูกจิตสำนึกและพัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพ และเกิดคุณลักษณะให้บรรลุผลตามหลักการและจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ก็ยังขาดไม่สามารถทำให้บังเกิดผลเท่าที่ควรได้ ดังนั้นงานวิจัยนี้มุ่งหารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแล้วนำไปพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เกิดคุณลักษณะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงตามเจตนารมณ์ในการจัดการศึกษาของประเทศไทยให้เป็นคนดี มีความรู้และเกิดสุขได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ค้นหารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. รูปแบบที่ค้นพบนี้สามารถพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณลักษณะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในเก็บรวบรวมข้อมูล นอกจากตัวผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย เครื่อง อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูปดิจิทัล กล้องถ่ายวิดีโอแล้ว ยังมีเครื่องมืออื่น ดังนี้

1. แนวทางในการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation)
2. แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview)
3. แนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้เก็บข้อมูลตั้งแต่ก่อนเริ่มต้นการนำแผนไปปฏิบัติ เพื่อจะนำข้อมูลมาใช้เป็น Baseline และหลังจากนั้นได้เก็บข้อมูลในระหว่างการนำแผนไปปฏิบัติการตามกระบวนการ PDCA เป็นระยะๆ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับ Baseline และใช้เป็นข้อมูลพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตลอดช่วงเวลาดำเนินการวิจัย

การจัดการข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบการมีส่วนร่วมแล้ว จึงนำมาจัดการข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การจัดการข้อมูล

ข้อมูลได้จากการสังเกตพฤติกรรมแบบมีส่วนร่วม จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) แล้วนำมาจัดกลุ่ม เป็นหมวดหมู่ ตรวจสอบความถูกต้อง ก่อนจะนำไปวิเคราะห์และสังเคราะห์

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลหลังจากการจัดการแล้วมาวิเคราะห์ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) การวิเคราะห์สภาพทั่วไปของโรงเรียนและชุมชนด้วย SWOT Analysis เพื่อหาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ความคาดหวัง ในคุณภาพนักเรียน สำหรับนำมาวางแผนพัฒนาโรงเรียน
- 2) วิเคราะห์ด้านเนื้อหาว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้นำหลักการบริหารไปจัดการโรงเรียนโดยให้ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอย่างไร จึงทำให้ทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำไปบูรณาการกับกิจกรรมการเรียนรู้ได้มากน้อยเพียงใด
- 3) วิเคราะห์ด้านพฤติกรรมผู้เรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่าก่อนและหลังการปฏิบัติกิจกรรมมีผลการเปลี่ยนแปลงไปมากน้อยเพียงใด
- 4) วิเคราะห์บริบทของการบริหารจัดการสถานศึกษา ได้แก่ วิถีชีวิต ความเชื่อ วัฒนธรรมของพ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชนที่มีผลต่อพฤติกรรมนักเรียน

สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน

1.1 ด้านผู้บริหาร ในฐานะผู้นำองค์กร พบว่า การแสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อมาร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินผลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการติดตามการปฏิบัติงานทุกระยะด้วยการลงไปคลุกคลีกับครู นักเรียน และชุมชน บริหารหลักสูตรด้วยการจัดกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงบูรณาการไว้ในกลุ่มสาระทั้ง 8 กลุ่ม ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เสมือนหนึ่งว่าเป็นการดำรงชีวิตประจำวันตามวิถีชีวิตจริงในสังคม ไม่แยกว่าการเรียนในโรงเรียนเป็นอย่างหนึ่ง การดำเนินชีวิตจริงเป็นอีกอย่างหนึ่ง

1.2 ด้านครูและบุคลากรผู้สอน พบว่า ครูและบุคลากรผู้สอนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการคิด ตั้งแต่เริ่มต้นของการพัฒนา ได้ร่วม กันออกแบบกิจกรรมเศรษฐกิจ และร่วมปฏิบัติการกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนและทุกขั้นตอนในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน

1.3 ด้านผู้เรียน พบว่า ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการคิด การวางแผน ออกแบบกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนเองตั้งแต่เริ่มต้น ได้ร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ ได้ร่วมประเมินผลตนเองเพื่อสะท้อนผลการพัฒนาตามกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม

1.4 ด้านผู้ปกครองนักเรียน พบว่า กลุ่มนี้มีสัดส่วนมากกว่ากลุ่มอื่นจึงมีพลังของการมีส่วนร่วมมาก ได้เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ตั้งแต่เริ่มต้น แล้วร่วมปฏิบัติการกับผู้บริหาร ครู นักเรียน โดยการเป็นวิทยากร ร่วมดูแล อบรม ตักเตือนบุตรหลาน และร่วมสังเกตพฤติกรรมเพื่อสะท้อนผลของการพัฒนาร่วมกัน ส่งเสริม สนับสนุน กิจการของโรงเรียนด้วยความรู้สึกเป็นเจ้าของอย่างแท้จริง สิ่งสำคัญคือการร่วมเป็นต้นแบบที่ดีแก่นักเรียนด้วยการพา คิดพาทำตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขณะที่นักเรียนอยู่ในครอบครัวและชุมชน

1.5 ด้านชุมชน พบว่า ตัวแทนชุมชนทั้งผู้ใหญ่บ้าน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มรรคทายกวัด ตัวแทนกลุ่มแม่บ้าน อดีตผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อดีตครูโรงเรียน ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านคุ่มต่างมีความกระตือรือร้น มีความรู้สึกภาคภูมิใจ และมีความรับผิดชอบที่โรงเรียนให้ความสำคัญ ให้เข้ามามีส่วนร่วม ได้ช่วยเหลือโรงเรียนในการจัดอบรมเพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดี พัฒนาอาชีพ ป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ร่วมสอดส่องดูแลพฤติกรรมนักเรียนในชุมชน คอยบอกกล่าว ตักเตือน และทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและได้ร่วมติดตามและประเมินผลซึ่งสอดคล้อง เป็นไปตามหลักการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (participatory action research : PAR) ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการวิจัย

2. ด้านหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า หลักสูตรที่ยืดหยุ่นสามารถกำหนดให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ทั้งการเน้นปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและบูรณาการเข้า ทุกกลุ่มสาระ เป็นกิจกรรมที่นำมาใช้ฝึกฝนให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงสอดคล้องกับวิถีชีวิตประจำวันจะเป็นหลักสูตรที่สามารถพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณภาพได้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักทฤษฎีของจอห์น ดิวอี้ (Dewey) (John Dewey, 1975.) ที่เน้น "การเรียนรู้โดยการกระทำ" (Learning by Doing) นับเป็นการเน้นให้นักเรียนได้เรียนด้วยการลงมือกระทำจริงทำให้ประสบการณ์ที่ได้รับมีความหมายต่อชีวิตของนักเรียน

3. การติดตามและการประเมินผล เป็นการค้นหาความสำเร็จของการพัฒนา พบว่า ก่อนการนำกิจกรรม ลงสู่การปฏิบัติที่ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลไว้เป็นBaseline เปรียบเทียบกับหลังการปฏิบัติกิจกรรมตามกระบวนการ PDCA ผลเป็นดังนี้

3.1 ก่อนการดำเนินการ พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์หลายอย่างเช่น ก้าวร้าว เกียจคร้าน มักร้อง ฟุ่มเฟือย เที่ยวเตร่ในเวลากลางคืน ขับรถมอเตอร์ไซด์เสียงดังในเวลาค่าคืน ไม่ช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน ไม่ทำการบ้าน ไม่อ่านหนังสือ ทะเลาะกับวัยรุ่นต่างหมู่บ้าน ไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ผู้ปกครองไม่มีความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรหลาน ชุมชนไม่ทราบ ความเคลื่อนไหวในกิจการของโรงเรียน ครูและบุคลากรของโรงเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่ลึกซึ้ง โรงเรียนและชุมชนสภปรก ไม่เป็นระเบียบ นักเรียนทิ้งขยะไม่เป็นที่ ตามถนนในหมู่บ้านเต็มไปด้วยมูลสัตว์

3.2 ผลการติดตามระหว่างการดำเนินการ พบว่า ระยะที่ 1 เดือนมิถุนายน 2559 ผลการพัฒนานักเรียน ยังออกมาไม่ชัดเจนเพราะผู้ที่มีส่วนร่วมยังขาดความรับผิดชอบ กระบวนการปฏิบัติกิจกรรมไม่มีความพร้อม ขาดความรู้ ความเข้าใจ แต่การวางระบบงานของผู้บริหาร การให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมมีการเตรียมการได้ดี ระยะที่ 2 เดือนกรกฎาคม 2559 เมื่อปรับปรุงผลครั้งที่ 1 ร่วมกัน ทำให้การปฏิบัติกิจกรรมเริ่มดีขึ้น ผู้เกี่ยวข้องมีความรับผิดชอบมากขึ้น มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักในการดำเนินการกิจกรรมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดีขึ้น นักเรียนเริ่มมีการ

เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องได้รับการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม ส่วนในระยะที่ 3 เดือนสิงหาคม 2559 เป็นการประเมินในระยะที่ใกล้เคียงกับการประเมินผลหลังสิ้นสุดโครงการ พบว่า ผู้มีส่วนได้เสียได้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นอย่างชัดเจน สามารถนำขับเคลื่อนงานได้ดี พฤติกรรมของผู้เรียนเปลี่ยนไปในแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงชัดเจนมาก

3.3 หลังสิ้นสุดการดำเนินการ พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ดีขึ้น เช่นมีเหตุผล รู้จักความพอประมาณ มีภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรอบรู้ มีความรอบคอบ มีความระมัดระวัง ความซื่อสัตย์ สุจริต ความขยัน อดทน มีสติ ปัญญา รู้จักการแบ่งปันมากขึ้น ผู้บริหาร มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการ บริหารแบบมีส่วนร่วม และหลักการบริหารจัดการแนวใหม่มากขึ้น โรงเรียนมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย ร่มรื่น สวยงาม หมู่บ้านสะอาด ชุมชนมีความสุข ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาเป็นอย่างมาก ครู มีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักการบูรณาการกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในกลุ่มสาระ และเข้าใจในกระบวนการจัดกิจกรรมทั้งในคาบสอนในโรงเรียนและในบ้าน ชุมชน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่น่าสนใจที่ผู้วิจัยจะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การบริหารจัดการโดยยึดการมีส่วนร่วมของชุมชน

1.1 ด้านผู้บริหาร ในฐานะผู้อำนวยการ พบว่า การแสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อมาร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินผลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการติดตามการปฏิบัติงานทุกระยะด้วยการลงไปคลุกคลีกับครู นักเรียน และชุมชน บริหารหลักสูตรด้วยการจัดกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงบูรณาการไว้ในกลุ่มสาระทั้ง 8 กลุ่ม ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เสมือนหนึ่งว่าเป็นการดำรงชีวิตประจำวันตามวิถีชีวิตจริงในสังคม ไม่แยกว่าการเรียนในโรงเรียนเป็นอย่างหนึ่ง การดำเนินชีวิตจริงเป็นอีกอย่างหนึ่ง

1.2 ด้านครูและบุคลากรผู้สอน พบว่า ครูและบุคลากรผู้สอนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการคิด ตั้งแต่เริ่มต้นของการพัฒนา ได้ร่วม กันออกแบบกิจกรรมเศรษฐกิจ และร่วมปฏิบัติการกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนและทุกขั้นตอนในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน

1.3 ด้านผู้เรียน พบว่า ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการคิด การวางแผน ออกแบบกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนเองตั้งแต่เริ่มต้น ได้ร่วมปฏิบัติการกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ ได้ร่วมประเมินผลตนเองเพื่อสะท้อนผลการพัฒนาตามกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม

1.4 ด้านผู้ปกครองนักเรียน พบว่า กลุ่มนี้มีสัดส่วนมากกว่ากลุ่มอื่นจึงมีพลังของการมีส่วนร่วมมาก ได้เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ตั้งแต่เริ่มต้น แล้วร่วมปฏิบัติการกับผู้บริหาร ครู นักเรียน โดยการเป็นวิทยากร ร่วมดูแล อบรม ตักเตือนบุตรหลาน และร่วมสังเกตพฤติกรรมเพื่อสะท้อนผลของการพัฒนาร่วมกัน ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนด้วยความรู้สึกรักเป็นเจ้าของอย่างแท้จริง สิ่งสำคัญคือการร่วมเป็นต้นแบบที่ดีแก่นักเรียนด้วยการพา คิดพาทำตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขณะที่นักเรียนอยู่ในครอบครัวและชุมชน

1.5 ด้านชุมชน พบว่า ตัวแทนชุมชนทั้งผู้ใหญ่บ้าน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มรรคทายกวัด ตัวแทนกลุ่มแม่บ้าน อดีตผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อดีตครูโรงเรียน ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านคุ่มต่างมีความกระตือรือร้น มีความรู้สึกรักภาคภูมิใจ และมีความรับผิดชอบที่โรงเรียนให้ความสำคัญ ให้เข้ามามีส่วนร่วม ได้ช่วยเหลือโรงเรียนในการจัดอบรมเพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดี พัฒนาอาชีพ ป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ร่วมสอดส่องดูแลพฤติกรรมนักเรียนในชุมชน คอยบอกกล่าว ตักเตือน และทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่

นักเรียนและได้ร่วมติดตามและประเมินผลซึ่งสอดคล้อง เป็นไปตามหลักการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (participatory action research : PAR) ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการวิจัย

ซึ่งสอดคล้อง กับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ใน มาตรา 8 (2) และมาตรา 9 (6) ที่เน้นให้ชุมชน สังคม เข้ามามีส่วนร่วม ส่วนนิตยา เงินประเสริฐศรี (2544) ก็เน้นว่า “การมีส่วนร่วมเป็นกลยุทธ์ที่สะท้อนให้เห็นถึงการเดินทางไปสู่การพัฒนา (Journey of Development) ทั้งในระดับปัจเจกชนและระดับสังคม” และ Morhman and Wohlstelter (1994) ได้กล่าวว่า “การมีส่วนร่วม เป็นหัวใจหรือ เป็นหลักสำคัญสำหรับการบริหารของสถานศึกษา เพราะจะทำให้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น” และประยงค์ แก่นลา (2550) ได้สรุปการมีส่วนร่วมว่าต้อง “ร่วมคิด ร่วมทำและร่วมรับผล” ดังนั้น การมีส่วนร่วมจึงมีความสำคัญต่อความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนที่จะให้เกิดคุณลักษณะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. การบริหารจัดการตามวงจร PDCA

3.1 ก่อนการดำเนินการ พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์หลายอย่างเช่น ก้าวร้าว เกียจคร้าน มักง่าย ฟุ่มเฟือย เทียวเตรในเวลากลางคืน ขับรถมอเตอร์ไซด์เสียงดังในเวลาค่ำคืน ไม่ช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน ไม่ทำการบ้าน ไม่อ่านหนังสือ ทะเลาะกับวัยรุ่นต่างหมู่บ้าน ไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ผู้ปกครองไม่มีความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรหลาน ชุมชนไม่ทราบ ความเคลื่อนไหวในกิจการของโรงเรียน ครูและบุคลากรของโรงเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่ลึกซึ้ง โรงเรียนและชุมชนสกปรก ไม่เป็นระเบียบ นักเรียนทิ้งขยะไม่เป็นที่ ตามถนนในหมู่บ้านเต็มไปด้วยมูลสัตว์

3.2 ผลการติดตามระหว่างดำเนินการ พบว่า ระยะที่ 1 เดือนมิถุนายน 2559 ผลการพัฒนานักเรียน ยังออกมาไม่ชัดเจนเพราะผู้ที่มีส่วนร่วมยังขาดความรับผิดชอบ กระบวนการปฏิบัติกิจกรรมไม่มีความพร้อม ขาดความรู้ ความเข้าใจ แต่การวางระบบงานของผู้บริหาร การให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมมีการเตรียมการได้ดี ระยะที่ 2 เดือนกรกฎาคม 2559 เมื่อปรับปรุงผลครั้งที่ 1 ร่วมกัน ทำให้การปฏิบัติกิจกรรมเริ่มดีขึ้น ผู้เกี่ยวข้องมีความรับผิดชอบมากขึ้น มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักในการดำเนินการกิจกรรมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดีขึ้น นักเรียนเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องได้รับการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม ส่วนในระยะเวลาที่ 3 เดือนสิงหาคม 2559 เป็นการประเมินในระยะที่ใกล้เคียงกับการประเมินผลหลังสิ้นสุดโครงการ พบว่า ผู้มีส่วนได้เสียได้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นอย่างชัดเจน สามารถนำข้อเปลี่ยนแปลงได้ดี พฤติกรรมของผู้เรียนเปลี่ยนไปในแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงชัดเจนมาก

3.3 หลังสิ้นสุดการดำเนินการ พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ดีขึ้น เช่นมีเหตุผล รู้จักความพอประมาณ มีภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรอบรู้ มีความรอบคอบ มีความระมัดระวัง ความซื่อสัตย์ สุจริต ความขยัน อดทน มีสติ ปัญญา รู้จักการแบ่งปันมากขึ้น ผู้บริหาร มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการ บริหารแบบมีส่วนร่วม และหลักการบริหารจัดการแนวใหม่มากขึ้น โรงเรียนมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย ร่มรื่น สวยงาม หมู่บ้านสะอาด ชุมชนมีความสงบสุข ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาเป็นอย่างมาก ครู มีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักการบูรณาการกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในกลุ่มสาระ และเข้าใจในกระบวนการจัดกิจกรรมทั้งในคาบสอนในโรงเรียนและในบ้าน ชุมชน

ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 39 ที่กระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการให้โรงเรียนเป็น “นิติบุคคล” ให้อิสระในการบริหารงานวิชาการ บุคคลบริหาร ทั่วไปและงบประมาณ เพื่อจะให้การบริหารจัดการมีความคล่องตัวให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ ของกระทรวงศึกษาธิการ

ที่จะสร้างผู้บริหาร ให้เป็น “ผู้นำการเปลี่ยนแปลง” จึงจะสามารถบริหารจัดการโรงเรียนให้มีคุณภาพ ก้าวทันโลกยุค “โลกาภิวัตน์” นี้ได้

3. หลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า หลักสูตรที่ยืดหยุ่นสามารถกำหนดให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ทั้งการเน้นปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและบูรณาการเข้าทุกกลุ่มสาระ เป็นกิจกรรมที่มาใช้ฝึกฝนให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงสอดคล้องกับวิถีชีวิตประจำวันจะเป็นหลักสูตรที่สามารถพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณภาพได้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักทฤษฎีของจอห์น ดิวอี้ (Dewey) (John Dewey, 1975.) ที่เน้น “การเรียนรู้โดยการกระทำ” (Learning by Doing) นับเป็นการเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำจริงทำให้ประสบการณ์ได้รับมีความหมายต่อชีวิตของนักเรียน

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชัยรินทร์ ชัยวิสิทธิ์ (2542) ที่พบว่า ชุมชนมีความพึงพอใจในอาชีพเพราะได้เรียนรู้อาชีพด้วยตนเอง เป็นการพึ่งตนเอง และสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2545) ที่ว่า “การจัดกิจกรรมนักเรียนจะให้เกิดผลต่อการเรียนการสอนนั้น ควรมีหลักและวิธีการบูรณาการวิชาการกับชีวิตจริง ให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต” และตรงกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ที่ถอดบทเรียนจากโรงเรียน 135 โรง ของคณะทำงานกระทรวงศึกษาธิการว่า “แนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา มีอยู่ 4 ประเด็นใหญ่ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน การพัฒนาหลักสูตร การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนก็ยิ่งเน้นให้มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงทั้งในสถานศึกษาและในครอบครัว ชุมชน”

ดังนั้น การพัฒนาจะให้เกิดความยั่งยืนได้ต้องพัฒนา “คน” ให้มี “ปัญญา” (Wisdom) ให้มีเหตุผล เข้าใจ “ความจริงแท้ของชีวิต” แล้วหันมา “พึ่งตนเอง” เกิดความตระหนักและเข้าใจว่าวัตถุ สิ่งของ เงินทอง เป็นเพียงปัจจัยภายนอกเท่านั้น หากทุกคนสามารถพึ่งตนเอง มีความกล้าหาญในการยืนหยัดกับกระแสสังคมโลกาภิวัตน์ได้ การดำเนินชีวิตที่ “คงสภาพจริง” ก็คือ “ความยั่งยืน” นั่นเอง ส่วนปัจจัยสนับสนุนความยั่งยืนในการพัฒนานั้น ผู้วิจัยเห็นว่า การประชาสัมพันธ์ก็เป็นทางหนึ่งที่จะสร้างความตระหนักและแพร่กระจายข่าวสารการทำ “ความดี” ของคนในสังคมให้แพร่กระจายออกไป และจะทำให้คนในสังคมอยากดำเนินชีวิตแบบ “พอเพียง” เพราะเป็นวิถีชีวิตที่ง่าย และเกิด “ความสุข” ในใจของตน หากคนในสังคมไทยได้รับรู้ว่ามีคนจำนวนมากขึ้น ๆ ที่ดำเนินชีวิตแบบพอเพียงแล้ว ก็จะทำให้เกิดความ “มั่นใจ” ในตนเองมากขึ้น ๆ แล้วจะทำให้มีความยั่งยืนได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 การพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงในมิติต่าง ๆ แม้จะเป็นเรื่องยาก เพราะเศรษฐกิจพอเพียงถูกนำเสนอเฉพาะมิติด้านการเกษตร โดยมุ่งเป้าไปที่เกษตรกรซึ่งเป็นประชากรรากหญ้าและมีเป็นจำนวนมากที่เป็นฐานค้ำยันของสังคม แต่ถ้าหากรัฐบาลเร่งพัฒนาในมิติอื่นๆ ก็จะเป็นสิ่งที่ดี โดยเฉพาะในกระทรวง ศึกษาธิการ หากนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา บูรณาการในการเรียนการสอนได้ จะครอบคลุมคนในสังคมทั่วไปได้ รวมถึงเกษตรกรหรือผู้ยากไร้ เพราะนักเรียนในสถานศึกษามีอยู่ในทุกระดับและครอบคลุมทั่วประเทศ ถ้าเป็นเช่นนั้นได้ จะทำให้ประเทศไทยมีการดำรงอยู่อย่างมั่นคง มีฐานราก(เสาเข็ม)ทุกฐานที่แข็งแรง แม้ประสบกับสภาวะการณ์เสี่ยงใดๆ ก็จะสามารถทำให้ประเทศดำรงอยู่ได้ด้วยความมั่นคง สถาพรทั้งในปัจจุบันและอนาคต

1.2 การพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษา แม้นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ จะเน้น “คุณธรรม นำความรู้ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ก็ยังมีโรงเรียนอีกเป็นจำนวนมากไม่น้อยที่เข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่ลึกซึ้งถึงแก่นของ “เศรษฐกิจพอเพียง” เพราะเพียงแต่รู้และเข้าใจว่าเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องของการเกษตร ละเลยเรื่องของ “คุณธรรมจริยธรรม” ซึ่งเป็นรากฐานของเศรษฐกิจพอเพียง เพราะ ถ้า “คน” ไม่รู้จัก “ตัวตน” ของตนแล้ว ไม่รู้ว่าคุณค่าจริงของชีวิตคืออะไร ไม่รู้ว่าเราทำงานไปเพื่ออะไร และหรือเราสอนนักเรียนไปเพื่ออะไร ถ้าคนยังไม่เกิดปัญญา เข้าไปไม่ถึง “แก่น” ของเศรษฐกิจพอเพียงคนก็จะกลับไปวิ่งตามกระแส “ทุนนิยม” ที่สร้างนิสัยที่ “มักง่าย” ดังนั้น ประเด็นสำคัญคือ การทำความเข้าใจถึง “แก่น” ของหลักเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ครูและบุคลากร และมีแนวทาง มาตรการที่ชัดเจนถึง “ผล” ของการดำเนินเศรษฐกิจพอเพียงในสถาน ศึกษาให้ปรากฏทั้งระบบ ให้เป็นตัวอย่างแก่ “นักเรียน” ได้ในที่สุด และเมื่อทุกคนปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงได้ทั้งระบบในองค์กรนั้นๆ แล้ว องค์กรนั้นจะมองค้ความรู้ที่ถูกต้องตรงต่อการนำไปใช้ในการดำรงชีวิตต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเชิงวิจัย

2.1 ผู้วิจัยควรให้ความสำคัญในการพัฒนา ผู้ร่วมวิจัย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจ และเกิดความตระหนักในการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถ และมีความพร้อมในการพัฒนาองค์กรและชุมชนของตนอย่างมีเป้าหมายและถูกทิศทาง

2.2 เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการมีส่วนร่วมของชุมชน กระบวนการปฏิบัติการได้อาศัยหลักการมีส่วนร่วม การใช้กิจกรรม การบริหารจัดการ และองค์ความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแกนหลัก ดังนั้น ผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัย ผู้บริหาร ครูผู้ปฏิบัติกิจกรรมจำเป็นต้องมีองค์ความรู้ของหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างลึกซึ้ง ทั้ง 3 ท่วง 2 เงื่อนไข โดยเฉพาะเงื่อนไขคุณธรรม จำเป็น ต้องเข้าใจแก่นแท้ของหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาเพื่อจะสามารถเชื่อมโยงเข้ากับจุดมุ่งหมายการปฏิบัติกิจกรรมแต่ละกิจกรรมที่จะสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้

2.3 ในการกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาในแต่ละบริบทมีความแตกต่างกัน ความ สำเร็จของบริบทหนึ่ง อาจจะไม่ประสบความสำเร็จในอีกบริบทหนึ่ง ถ้าขาดการประยุกต์ (Application) โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าในบริบทใดขาดความเชื่อมั่นต่อการพัฒนาของผู้บริหารแล้ว ย่อมทำให้การพัฒนาในองค์กรนั้นเป็นไปได้ยากยิ่ง จึงเป็นสิ่งเตือนใจสำหรับนักวิจัยที่จะเลือกพื้นที่วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

2.4 ในกระบวนการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมนี้ ผู้วิจัยสามารถพัฒนาพื้นที่เป้าหมายได้ในระดับหนึ่ง และมีสิ่งบ่งบอกถึงแนวโน้มจะสามารถพัฒนาต่อยอดออกไปอีกได้แม้กระบวนการวิจัยจะจบสิ้นลง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมนี้ ถ้าหากผู้วิจัยจัดกระบวนการ วิจัยให้ได้ดี มีกระบวนการและวิธีการที่ชัดเจน จะทำให้ผู้ร่วมวิจัยซึ่งเป็นสมาชิกของชุมชนหรือองค์กรนั้น ก้าวเดินพัฒนาต่อไปได้เอง จึงเห็นว่าการวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้มีผลต่อการพัฒนาชุมชนอย่างยิ่ง แม้จะเป็นการวิจัยที่ลำบาก ยุ่งยาก เพราะผู้วิจัยต้องลงไปคลุกคลี ใกล้ชิดกับกลุ่มเป้าหมายก็ตาม

2.5 ควรมีการติดตามผลการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ว่า ส่งผลต่อวิถีชีวิตของชุมชนอย่างไรยิ่งยั้งเพียงใด และในชุมชนนั้นมีวิถีชีวิตดีขึ้นกว่าเดิมหรือมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าเดิมหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

- เกษม วัฒนชัย. (2545). การผลิตและการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์ดี.
- _____. (2549). “คำอธิบายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง,” เอกสารประกอบในการประชุม “นักวิจัยรุ่นใหม่พบ...เมธีนักวิจัยอาวุโส สกว” ณ โรงแรมริเจนท์ ซะอำ จังหวัดเพชรบุรี วันที่ 12-14 ตุลาคม (อัดสำเนา).
- กลุ่มประเมินผลการจัดการเรียนรู้ สกศ. (2550). “ผลกระทบโลกาภิวัตน์ต่อการจัดการศึกษาไทยใน 5 ปีข้างหน้า,” วารสารการศึกษาไทย. 4, 32 (มิถุนายน – กรกฎาคม 2550) : หน้า 14-19.
- กลุ่มพัฒนากรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. (2545). โครงการสัมมนาเรื่อง “การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน” ร่วมจัดโดยมูลนิธิพัฒนาไท สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) และสถาบันพัฒนาที่แยกอินโดจีน ระหว่างวันที่ 28-30 มิถุนายน 2545 ณ โรงแรมเลกาซี ริเวอร์แคว รีสอร์ท จังหวัดกาญจนบุรี, (อัดสำเนา).
- _____. (2546). ประมวลคำในพระบรมราโชวาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ตั้งแต่พุทธศักราช 2493 - 2542 ที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (2547). เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2550). ถอดรหัส ซีอีโอ ยุคเศรษฐกิจพอเพียง : Positioning. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ บริษัทไทยเดย์ ด็อท คอม จำกัด.
- จุฑาทพรรค์ (งามจรัส) ผดุงชีวิต. (2550). “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : การตีความเชิงวิพากษ์ว่าด้วยมิติทางวัฒนธรรมจากมุมมองหลังสมัยใหม่,” เอกสารประกอบการสัมมนาประจำปี สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ กรุงเทพฯ, (อัดสำเนา).
- จอห์นดีวอ. (2551). “การศึกษาคือชีวิต,” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://www.sobkroo.com/ed_3.htm (วันที่ค้นข้อมูล : 26 มิถุนายน 2551).
- ฉลาด จันทรมณี. (2550). “การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ขององค์กรชุมชน,” เอกสารการประชุมวิชาการระดับชาติ เรื่อง “เจาะประเด็นเศรษฐกิจพอเพียง : องค์ความรู้จากงานวิจัย” ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น 21 มิถุนายน 2550 , (อัดสำเนา).
- ชัยรินทร์ ชัยวิสิทธิ์. (2545). รายงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างเสริมค่านิยมตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้นักเรียนและชุมชนด้วยโครงการอาชีพ. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิจัยและสถิติการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชาย โพธิ์สิตา. (2549). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง, 2549.
- ทรงจิต พูลลาภ, มณีรัตน์ ลิ่มสืบเชื้อ. (2550). “การสำรวจศักยภาพภูมิปัญญาท้องถิ่นและความพร้อมในการพัฒนาของชุมชนรอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์และชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์,” เอกสารการประชุมวิชาการระดับชาติ เรื่อง “เจาะประเด็นเศรษฐกิจพอเพียง : องค์ความรู้จากงานวิจัย” ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น 21 มิถุนายน 2550, (อัดสำเนา).

- ทวีศักดิ์ นพเกษร. (2548). การวิจัยเชิงคุณภาพ เล่ม 1. นครราชสีมา : โชคเจริญมาร์เก็ตติ้ง.
 _____ . (2549). การวิจัยเชิงคุณภาพ เล่ม 2. นครราชสีมา : โชคเจริญมาร์เก็ตติ้ง.
 ทีมข่าว ปชส. “วิกฤตคุณธรรมเยาวชนไทย เผย 5 พฤติกรรมที่สังคมถึงตระหนัก,” วารสาร
 ธีระ รุญเจริญ. (2549). ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา : สภาพปัญหา ความจำเป็น และแนวปฏิบัติ.
 กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
 ธีระ รุญเจริญ และคณะ. (2545). การบริหารเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
 นิตยา เงินประเสริฐศรี. (2545). “การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม.” วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
 2 : 7 (กรกฎาคม – ธันวาคม, 2544) : หน้า 61 – 62.
 บุปผา ศิริรัมย์. (2556). “การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม,” เอกสารประกอบการสอน สถาบันวิจัยประชากร
 และสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล 2556, (อัดสำเนา).
 ประเวศ วะสี. (2549). พระเจ้าอยู่หัวกับรหัสพัฒนาใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ประชาชนอินเตอร์
 พรินต์.
 ประยงค์ แก่นลา. (2550). จากท้องถิ่น..สู่ผู้บริหารมืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 6. อุบลราชธานี : ยงค์สวัสดิการพิมพ์.
 ปรียานุช พิบูลสรารุช. (2550). การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ประสานงานกลาง
 การดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.
 ปิยบุตร หล่อไกรเลิศ. (2547). เศรษฐกิจพอเพียง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เอเชียแปซิฟิกส์ พรินต์ติ้ง.
 เปรม ตินสุลานนท์. (2550). “เศรษฐกิจพอเพียงแบบเกษตรผสมผสาน,” วารสารการศึกษาไทย. 4,28 (สิงหาคม
 2550) : หน้า 21 – 23.
 เพ็ญเพ็ญ (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2535). การพัฒนาจริยธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มุณีนิพัทธ์ธรรม.
 พันธุ์ทิพย์ रामสูตร. (2550). การวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม. นครปฐม : สถาบันพัฒนาการสาธารณสุข
 เอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล (ศาลายา).
 พิเศษ วรอุไร. (2557). “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง,” แนวบรรยายประกอบแผนภาพ, (อัดสำเนา).
 วีระพล บดีรัฐ. PDCA วงจรสู่ความสำเร็จ. กรุงเทพฯ : ประชาชน.
 สมบัติ กุสุมาลี. “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาคธุรกิจเอกชน : กรณีศึกษาการบริหารทรัพยากรมนุษย์เครือ
 ซีเมนต์ไทย,” เอกสารวิจัยเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2549,
 (อัดสำเนา).
 _____ . (2550). “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาองค์กร,” เอกสารประกอบการสัมมนาประจำปี
 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2550, (อัดสำเนา).
 สุเมธ ตันติเวชกุล. (2549). หลักธรรม หลักทำ ตามรอยพระยุคลบาท. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ : ด้านสุทธา
 การพิมพ์.
 สุรยุทธ จุลานนท์ ปาฐกถาพิเศษ. (). “แนวทางการบริหารประเทศตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง,” วารสาร
 การศึกษาไทย. 4,28 (สิงหาคม2550) : หน้า 13 – 15.
 สุรัตน์ ดวงชาทม. (2549). รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ : กรณีสำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหาร
 การศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

**NMCCON
2021**

การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา

ครั้งที่ 8 ประจำปี พ.ศ.2564

"สู่ชีวิตวิถีใหม่ ด้วยงานวิจัยทางสุขภาพและการบริการ"

27 มีนาคม พ.ศ. 2564

- อนันต์ งามสะอาด. (2549). การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีด้วยหลักการมีส่วนร่วม : กรณี
วิทยาลัยเทคนิคเดชอุดม. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัย
มหาวิทาลัยขอนแก่น.
- อภิชัย พันธเสน. (2550). "การสังเคราะห์งานวิจัย ข้อเขียน และบทความเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (A synthesis
of Research Works and Related Literatures on Sufficiency Economy)," เอกสารการประชุม
วิชาการระดับชาติ เรื่อง "เจาะประเด็นเศรษฐกิจพอเพียง : องค์ความรู้จากงานวิจัย" ณ โรงแรมมิราเคิล แก
รนต์ คอนเวนชัน 21 มิถุนายน, (อัดสำเนา).
- อมรวิรัช นาคทรพรพ. (2549). "บทความประกอบการอภิปรายเรื่อง การศึกษาเพื่อสังคมไทยในอนาคต,"
[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.apecforesight.or.apec> (วันที่ค้นข้อมูล : 16 สิงหาคม 2549).
- โรงเรียนบ้านคุ้ม. เอกสารสรุปการดำเนินการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาโรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียง
แบบอย่าง (หนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนพอเพียง), (อัดสำเนา).
- Ammar Siamwalla. (1997). Can A Developing Democracy Manage Its Macroeconomy ? The
Case of Thailand TDRI Quarterly Review Vol.2 NO.4.,
- Dewey, J. Moral Principle in Education. London : Fever & Simons, Inc.
- Kochhar, S.K. (1975). Methods & Technique of Teaching, India : Kohli Offset Press, New Delhi.
- Morhman, and Wohlstetter, Priscilla. (1994). School Based Management : Organizing for High
Performance. San Francisco : Jossey - Bass Publishers,
- Positioning books. (2550). Sufficiency Economy. กรุงเทพฯ : ตะวันออก จำกัด (มหาชน).
- United Nations Development Programme. (2007). Thailand Human Development Report 2007:
Sufficiency Economy and Human Development. Bangkok : UNDP,